

ISSN 2223-3822

Dolgaleva, O. & Yeshchenko, M. (2019) Vplyv orhanizatsiinykh ta normatyvno-pravovykh chynnykiv na protses vidnovlennia Donetskoi oblasti [Influence of organizational and normative-legal factors on the process of restoration of the Donetsk region]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 20, no. 1, pp. 33-45. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2019/19dovvdo.pdf>

SEPS

Journal

Socio-Economic
Problems and the State

ВПЛИВ ОРГАНІЗАЦІЙНИХ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ЧИННИКІВ НА ПРОЦЕС ВІДНОВЛЕННЯ ДОНЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Олена Долгальова*, Марина Єщенко**

*Донбаська національна академія будівництва і архітектури
вул. Героїв Небесної Сотні (Лазо), 14, м. Краматорськ, Донецька область, Україна, 84333
д-р держ. упр., професор, завідувач кафедри менеджменту

**Донбаська національна академія будівництва і архітектури
вул. Героїв Небесної Сотні (Лазо), 14, м. Краматорськ, Донецька область, Україна, 84333
e-mail: marinsv@ukr.net
канд. пед. наук, старший викладач кафедри менеджменту

Article history:

Received: March, 2019

1st Revision: April, 2019

Accepted: May, 2019

JEL classification:

L51

O12

UDC:

338.246

Анотація. В статті розглянуто організаційні та нормативно-правові чинники впливу на процес відновлення Донецької області. Окреслено шляхи відновлення та систему принципів відновлення регіону. Запропоновано організаційно-економічні механізми вирішення проблеми.

Ключові слова: відновлення, держава, державне управління, нормативно-правова база, організаційні чинники, система принципів.

1. Постановка проблеми.

В умовах стрімкої зміни геополітичних реалій та проведенням антитерористичної операції (АТО) на території Донецької області особливої актуальності для економіки та суспільства набувають пошук шляхів реформування регіональних економічних комплексів, визначення перспектив диверсифікації регіональної економіки, підвищення якості надання соціальних послуг та реформування місцевого самоврядування, розбудови безпечного суспільства. Від успішного вирішення цих питань залежать перспективи створення нових робочих

Долгальова О., Єщенко М. Вплив організаційних та нормативно-правових чинників на процес відновлення Донецької області [Електронний ресурс] / Олена Долгальова, Марина Єщенко // Соціально-економічні проблеми і держава. — 2019. — Вип. 1 (20). — С. 33-45. — Режим доступу до журн.:

<http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2019/19dovvdo.pdf>

This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.

місце, рівень та динаміка заробітної плати, доходи місцевих бюджетів, а в кінцевому підсумку – соціально-економічна стабільність в регіоні [12].

2. Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Питання впливу організаційних та нормативно-правових чинників на процес відновлення територій розглядалися в працях вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як: Бубенко П., Гавкалова Н., Долішній М., Ізард У., Кушнір Т., Осадчая Н. [1-12] та інші. Визначенню можливостей і завдань відновлення економіки Донбасу присвячено значну кількість публікацій, в тому числі концептуальні дослідження. Формуються нормативно-правові, організаційні, соціально-економічні передумови відродження територій Донецької і Луганської областей.

3. Невирішені раніше частини загальної проблеми

Незважаючи на значні результати, отримані зазначеними вище та іншими науковцями, постійної уваги потребує вдосконалення шляхів вирішення проблем відновлення регіону.

4. Постановка завдання.

Метою даної роботи є вивчення впливу організаційних та нормативно-правових чинників на процес відновлення Донецької області та розробка організаційно-економічних механізмів вирішення проблеми.

5. Виклад основного матеріалу.

Найважливіше призначення кожної держави полягає в тому, щоб керувати суспільними справами. Кожна держава, як організація політичної влади в суспільстві, як соціальний і політичний інститут, є досить абстрактним явищем і виявляє себе у «зовнішніх» стосунках саме через практичне здійснення цієї влади. Сутність державної влади полягає в тому, що вона справляє цілевизначальний, організуючий, регулюючий вплив на все суспільство. Втілення державної влади в діяльність органів державної влади через такі засоби її здійснення, як політика, адміністративні акти, правові норми, економічне стимулювання, ідеологічний вплив, способи примусу забезпечує функціонування державно-владного механізму.

Державне управління є одним із видів діяльності зі здійснення державної влади, яке полягає у практичній реалізації організаційних, виконавчо-розпорядчих функцій із втілення в життя вимог законодавства і здійснення на цій основі управлінського впливу щодо певних об'єктів. Є глибокий внутрішній зв'язок між моделлю організації державної влади і системою управління — вони мають відповідати одна одній.

Для соціально-економічного відновлення регіону необхідно мати повну інформацію про те, які фактори цьому сприяють. Такі знання необхідні для того, щоб вміти керувати ними, а саме, вчасно проаналізувати дані фактори і прийняти вірне рішення в різних областях, що стосуються регіонального відновлення та розвитку. Під фактором слід розуміти причину, рушійну силу будь-якого процесу, що визначає його характер або окремі риси [9].

Як один із визначальних системних елементів, структура управління має забезпечити не лише життєздатність, але і розвиток держави, синергічний ефект взаємодії інших її елементів. Тому в процесі відновлення Донецької області необхідно врахувати всі чинники, що впливатимуть на державу з боку як зовнішнього, так і внутрішнього її середовища. Дослідження факторів, що впливають на відновлення територій, дозволили виділити головні дві групи: організаційні та нормативно-правові.

Досягнення цілей державної політики з відновлення та реінтеграції постраждалих від конфлікту територій потребує забезпечення її певними ресурсами, застосування сучасних механізмів, взаємоузгоджених між собою. Разом із тим, дослідження українських реалій у даній сфері свідчить про недостатнє застосування ефективних інструментів при реалізації державної політики в даному напрямі. Ситуація, що склалася, призводить до виникнення проблем теоретичного і прикладного характеру: теоретичні – полягають у тому, що не визначено цілу низку дефініцій понятійного апарату державної політики з відновлення та реінтеграції постраждалих від конфлікту територій, а практичний аспект виявляється у складності визначення та опрацювання реальних механізмів формування та реалізації державної політики з відновлення та реінтеграції постраждалих від конфлікту територій [14].

Навіть при активній та широкомасштабній підтримці світової спільноти відновлення постраждалих територій та їх реінтеграція в політичне, економічне та культурне життя відноситься насамперед до зони відповідальності держави, під міжнародно-визнаним суверенітетом якої знаходяться ці території.

Держава зобов'язана не тільки повністю відновити постраждалий ареал, але й створити рівні умови для життєдіяльності всіх залучених у конфлікт спільнот, незалежно від причини виникнення конфлікту [13].

Визначення типів інструментів державної політики сприяє розумінню її суті та дає можливість визначити послідовність етапів її реалізації. На підставі аналізу наукової літератури зазначимо, що розрізняють чотири види основних інструментів: інформаційні, фінансові, владні і структурні. Проте, з практичної позиції при реалізації державної політики доцільно використовувати і такі інструменти:

- фінансове забезпечення – шляхом субсидій, дотацій і видатків можливе ефективне ресурсне регулювання локальних витрат;
- приватизація, збільшення приватного сектору, створення державно-приватних підприємств – доцільність такого інструменту полягає в ефективному використанні ресурсів приватного сектору для забезпечення потреб державного та взаємній користі;
- адміністративні методи – використовуються з метою створення рамкових обмежень при здійсненні державно-управлінських дій та для контролю їх результатів;
- законодавчі норми – даний інструмент важливий з точки зору врядування оскільки має фундаментальний і визначальний характер, регулює соціальні взаємини та сприяє впровадженню державно-політичних рішень;
- податковий інструмент – перерозподіляє ресурси через податкову систему, характеризує взаємовплив держави і суспільства [10].

Не викликає сумнівів, що пріоритетність врахування в державній політиці безпрецедентних процесів на Донбасі, що спричиняють людські, моральні, політичні, екологічні та економічні втрати, радикально змінюють суспільні відносини.

Масштабний воєнний конфлікт, безперечно, вкрай негативно впливає на не надто потужний економічний потенціал держави.

У даному випадку мова йдеться як про результати безпосереднього руйнування економіки регіону – окупованої й підконтрольної Україні частини, – так і про зумовлені цим проблеми безпосередньо зв'язаних із ним підприємств.

Необхідно відзначити, що економіка Донбасу вже давно не відповідала навіть дуже скромним сучасним вимогам – застарілі технології, небезпечні та шкідливі умови праці, висока енергоємність після розпаду СРСР десятки років потребували докорінних змін. Але, будь-яка пропозиція наштовхувалась на нездоланну перешкоду: необхідність забезпечення зайнятості працівників, які неминуче втратять роботу внаслідок реконструкції. І кожного разу влада не наважувалась на рішучі дії. Наразі економіку регіону зруйновано і питання стоїть в контексті її відродження.

Під відродженням Донбасу розуміється розбудова прийнятної для життя території з урахуванням всіх особливостей та труднощів, обумовлених безпосередньою близькістю зони бойових дій.

Знищення технологічно застарілої економіки і розрив традиційних зв'язків з тимчасово окупованими територіями та Росією змушує не тільки до формування принципово іншого господарського комплексу, а й до пошуку нових ринків постачання необхідної сировини, комплектуючих і збуту виробленої продукції. Та хоча країна в цілому вже будує свою стратегію, реалізує торгово-економічні й валютно-фінансові проекти без ресурсного потенціалу Донбасу, все це дається доволі важко і, головне, не може бути причиною чи навіть аргументом нехтування регіоном. В багатьох випадках нагальною потребою стане формування схем виробничих процесів із залученням до них підприємств Дніпропетровської, Запорізької, Харківської та інших областей України, обумовили необхідність:

- зміни системи розселення;
- будівництва нових доріг і комунікацій;
- будівництва/ремонту об'єктів соціальної інфраструктури, передусім житла;
- заохочення інвестицій в інноваційні об'єкти та технології;
- стимулювання прискореного розвитку малого та середнього бізнесу, що забезпечуватиме робочі місця для мешканців території і постачання населенню необхідних товарів та послуг.

Виконання визначених завдань потребуватиме специфічних рішень, зокрема пов'язаних із наданням певних преференцій.

Події на Донбасі мають і дуже важливий психологічний вплив на українське суспільство та українську державу.

Реальність, яка сьогодні склалася на Донбасі, без сумніву відбилася на всіх сферах життя регіону.

Перелічимо втрати, які зазнала Донецька область внаслідок воєнних дій.

1. Це соціально-демографічні втрати. Втрати цивільного населення внаслідок воєнних дій на Донбасі становлять понад 7 тис. осіб і продовжують зростати. Окрім безпосередньої загрози життю населення під час бойових дій, погіршення його здоров'я у конфліктному регіоні спричиняє порушення нормальних умов життя, відсутність необхідної медичної допомоги (або її відстрочення), брак лікарських засобів, вимушене неотримання потрібного лікування.

Існує ризик спалахів соціально небезпечних хвороб. Погіршення санітарно-епідеміологічного становища є найбільш вагомим, після безпосередньої загрози життю під час бойових дій, ризиком для здоров'я населення і відновлення економічної діяльності на Донбасі.

Загальні підтверджені міграційні втрати регіону наближаються до 1,5 млн. осіб. Невизначеність реальних перспектив щодо припинення бойових дій та відновлення контролю України над окупованими територіями матиме наслідком подальше збільшення масштабів внутрішньої міграції населення.

Втрати робочих місць оцінюються від 50 % для великих підприємств до 80-90 % - для малих та середніх підприємств регіону. Внаслідок цього від 1,1 до 1,8 млн. працездатних осіб на Донбасі частково або повністю залишилися без роботи та засобів до існування, що призвело до появи майже 2 млн. осіб економічно неактивного населення.

Збільшення масштабів бідності серед населення Донбасу внаслідок втрати основних джерел доходів, майна і соціального статусу має наслідком формування феномену раптової бідності та зростання навантаження на систему державної соціальної підтримки.

2. Це руйнування поселенської структури, виробничої й соціальної інфраструктури. Внаслідок конфліктної ситуації та бойових дій густозаселені й унікальні за рівнем урбанізації Донецька область зазнала найбільших втрат людності міських поселень на тлі дезорганізації життєдіяльності населення та надання соціальних послуг, повного або часткового руйнування житлового фонду і стратегічно важливих інфраструктурних об'єктів. Середня щільність населення зменшилась на 20,2 %, що є критичним з точки зору відновлення потенціалу людності поселень Донбасу в найближчій перспективі.

Більша частина руйнувань припадає на житлові будинки та системи енерго-, водо-, тепlopостачання. Загальна сума збитків лише у Донецькій області перевищує 1,25 млрд грн. Значна кількість закладів соціальної інфраструктури залишилась на тимчасово невідконтрольній Україні території.

3. Втрати виробничої інфраструктури. Донецька область є однією з найбільших в Україні за своїм промисловим потенціалом. Через бойові дії істотно постраждали такі галузі як машинобудування, важка та видобувна промисловість, зокрема вугільна, значна частка підприємств яких знаходиться в зоні АТО, на даний час ООС. Економічна активність на тимчасово неконтрольованих Україною територіях знизилась у 5 разів.

На динаміку виробництва 2017 р. істотно вплинули наслідки вимушеної блокади вантажних перевезень на лінії розмежування через націоналізацію бойовиками терористичних організацій підприємств на окупованій території. Починаючи з лютого щомісяця спостерігався спад порівняно з аналогічними місяцями 2016 р. Значне зниження зафіксовано в базових галузях промисловості регіону, основою яких є технологічні ланцюжки «вугілля — кокс — метал» та «вугілля — електроенергія» (Рис. 1) [7].

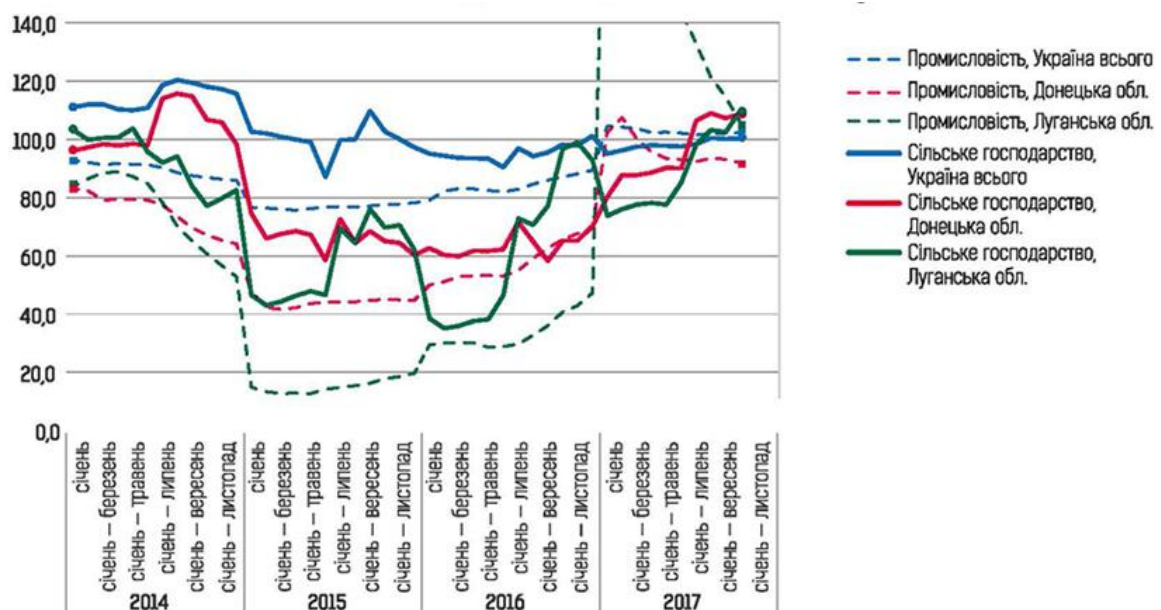

Рис. 1. Динаміка індексу промислового та сільськогосподарського виробництва в 2014-2017 рр., % (наростаючим підсумком) [7].

Обсяги промислового виробництва за підсумками 10 місяців 2017 р. Донецької та Луганської областей продемонстрували найбільше серед регіонів скорочення на 12,6 та 30,0 %. Разом з п'ятьма регіонами та м. Києвом вони визначили його загальнодержавне зменшення на 0,2 %. Основне падіння по Україні відбулося в галузі добування кам'яного та бурого вугілля (-17,1 %); виробництва коксу та продуктів

нафтопереробки (-16,5 %); постачання електроенергії, виробленої тепловими електростанціями (-5,9 %) [7].

4. Екологічні втрати та погіршення умов природокористування. Значних руйнувань зазнала інфраструктура водопостачання та водовідведення, пошкоджено канал «Сіверський Донець–Донбас», існує загроза повного припинення водопостачання міст і селищ загальною чисельністю населення понад 2,5 млн. чол. Відбуваються постійні обстріли Донецької фільтрувальної станції.

Також, відбувається затоплення шахт, що може призвести до забруднення та отруєння підземних вод басейнів ріки Сіверський Донець і малих річок Приазов'я, питної води і навколишнього природного середовища.

Збільшується кількість випадків потрапляння до водойм небезпечних отруйних речовин промислового і комунального походження. Небезпечними є стихійні захоронення без дотримання санітарно-гігієнічних вимог.

Взагалі, втрати економічного потенціалу Донбасу стосуються не лише фізичної втрати засобів виробництва й особливо знарядь праці, як на цьому часто роблять акцент ЗМІ. До втрат економічного потенціалу слід також віднести втрати предметів праці, готової продукції та запасів, нематеріальних активів, особливо «ноу-хау», робочої сили, недоотриману вигоду від здійснення господарської (комерційної) діяльності тощо. Таким чином для оцінки втрат економічного потенціалу Донбасу треба проаналізувати зміни, які відбулися не лише в засобах виробництва цього регіону, а й у його трудових ресурсах, виробничій та соціальній інфраструктурі, науково-технічній сфері, споживчому попиті тощо.

За час військового конфлікту державою почали створюватися певні державні механізми, а саме: нормативно – правовий, організаційний, економічний та соціальний для подолання негативних наслідків військових дій, відновлення та інтеграції Донецької області. Наразі, найактуальнішим є створення стратегії та розробка тактичних документів (державних планів, заходів, програм та інше) для відновлення та інтеграції території Донбасу на основі подальшого розвитку державного управління цього регіону.

Необхідно відзначити, що у державі розробці програм та заходів щодо відновлення постраждалих від військового конфлікту територій приділяється значна увага.

На початку 2017 року було затверджено план заходів, спрямованих на реалізацію деяких засад державної внутрішньої політики щодо окремих районів Донецької та Луганської областей, де органи державної влади тимчасово не здійснюють свої повноваження.

Так, у цьому плані виділено ряд напрямів, найважливішими з яких є такі:

1. Економічні заходи, які передбачають:

- Розвиток внутрішнього ринку, підвищення ефективності цього функціонування та вдосконалення механізму державного регулювання;
- Створення сприятливих умов для розвитку підприємництва, знищення тиску зі сторони держави;
- Недопущення виникнення заборгованості зі сплати заробітної плати.

2. Соціальні заходи, які насамперед передбачають:

- Посилення протидії корупції та тіньової економічної діяльності;
- Забезпечення гарантованих Конституцією України прав та свобод громадян на основі впровадження європейських стандартів соціального захисту, підвищення якості соціальних послуг вдосконалення системи надання адміністративних послуг та багато інших.

На сьогодні складно визначити час, коли країна зможе розпочати практичну реалізацію реабілітаційних робіт. Необхідно зауважити, що кожна держава повинна завчасно готуватися до постконфліктного відновлення.

За оцінками міжнародних експертів, які займаються подібними конфліктами, якщо протягом п'яти років не почнеться процес реінтеграції, то далі він стає неможливим. Виходячи з того, що практично чотири роки з цих п'яти вже минуло, вкрай необхідним є усвідомлення необхідності прискорення процесів відновлення та реінтеграції, розробки та реалізації дієвої державної політики в цій сфері [18].

Наслідки військового конфлікту були розглянуті вище, до цього хочеться додати ще зниження доходів населення, загострення криміногенної ситуації та гуманітарну катастрофу.

Тривалі бойові дії призвели до значних людських жертв, спустошили міста і села, спричинили масові хвилі територіального переміщення населення як внутрішнього, так і за кордони країни. Кількість внутрішньо переміщених осіб зростала практично рівномірно, крім стрибків у період ускладнення воєнних дій, а саме грудень 2014 - лютий 2015 рр., коли кількість ВПО зросла на 493 902 осіб. Середньомісячна кількість переміщених із зони проведення антитерористичної операції осіб за даний період складає 10 000 осіб [18].

Рис. 2. Напрямки підтримки реінтеграційних процесів на Донбасі

Примітка: розроблено авторами.

Розробка державної політики відновлення й реінтеграції деокупованих і постраждалих від конфлікту територій, складові частини якої взаємопов'язані як у просторі, так і функціональному відношенні, сама по собі є дуже складним дослідницьким завданням та припускає наявність реалістичної оцінки економічних спроможностей держави.

Чинники показують наявність властивих для регіону певних якостей, які затребувані і представляють для нього особливу цінність. Серед усіх факторів деякі відносяться тільки до галузевих умов (наприклад, енергоємність виробництва) або тільки до регіональних (наприклад, населеність території). В даний час особливий інтерес становлять чинники, що впливають на рівень соціально-економічного відновлення та розвитку регіону. Як правило, на відновлення та розвиток діє не один певний фактор, а деяка група чинників. Причому такий набір факторів змінюється в часі. На одні чинники регіонального розвитку можна певним чином впливати (наприклад, інвестиції в основний капітал), а на інші ні (наприклад, природні багатства регіону).

В сучасних умовах великий вплив має комплексний фактор інвестиційної привабливості. Підвищення рівня соціально-економічного відновлення регіону має відбуватися в результаті залучення інвестицій, особливо іноземних. Завдяки інвестиціям відбудеться збільшення валового регіонального продукту, бюджетних доходів регіону, зайнятості населення тощо.

На соціально-економічне відновлення регіону впливають три головні чинники [11].

- 1) ринковий фактор;
- 2) конкурентний фактор;
- 3) виробничий фактор.

Також необхідно відзначити, що мінерально-сировинні, енергетичні, водні та інші природні ресурси є важливими передумовами і чинниками регіону. Велике значення для їх освоєння набувають такі фактори, як наявність зручних майданчиків для промислового і цивільного будівництва, джерел питної і промислової води. Клімат (температурні умови, роза вітрів, утворення туману) визначає розміщення виробництв з можливими шкідливими викидами. Рекреаційні ресурси - можливості відновлення сил і здоров'я населення регіону або окремих територій [11].

При використанні природних ресурсів важливе значення набуває забезпечення екологічної безпеки і охорони навколишнього середовища в умовах ринкових відносин, раціональне використання природних ресурсів, збереження та відновлення унікальних природних комплексів та ін.

Природно-ресурсний потенціал регіону сприяє соціальному та економічному розвитку, вплив якого в основному відбувається через структуру господарства. Не менш важливий вплив на соціально-економічне відновлення надає фактор економіко-географічного положення регіону щодо джерел сировини, транспортних магістралей, ринків збуту, палива тощо.

Розглянутий чинник визначає ефективність відновлення і розвитку економіки регіону. Тут необхідно зазначити, що дія даного чинника не постійно, це відбувається через відкриття нових джерел сировини, прокладання нових транспортних магістралей і т.д. В умовах ринкової економіки велику роль у регіональному відновленні та розвитку стали грати фактори інформаційних ресурсів і комунікаційних систем, які дають уявлення про можливості найбільш ефективної соціально-економічної діяльності регіону.

Істотний вплив на соціально-економічний розвиток регіону надає демографічний фактор. Даний фактор створює передумови для розвитку в регіоні різноманітних видів економічної діяльності, а також великий його вплив на рівень

регіонального ринку. Важливою складовою даного чинника, що впливає на функціонування регіональних соціально-економічних процесів, є трудові ресурси, що представляють собою працездатну частину населення, як зайнятого в суспільному виробництві, так і знаходиться в резерві (учні, безробітні, студенти, військовослужбовці).

Для того щоб даний фактор надавав очікуваний вплив, необхідно, щоб чисельність населення регіону хоча б приблизно відповідала його економічним можливостям. Для успішного вирішення регіоном соціально-економічних завдань потрібен активний вплив організаційного фактора. Для підвищення ефективності прийнятих рішень в галузі управління економікою залучається науково-технічний прогрес. Отже, істотний вплив на регіональне відновлення і розвиток надає науково-технічний фактор. Звичайно ж, перераховані вище фактори, що впливають на соціально-економічне відновлення та розвиток регіону, не обмежуються. На думку багатьох дослідників, набір таких факторів дуже різноманітний [11].

6. Висновки та перспективи подальших досліджень в даному напрямку.

В силу незалежних від України причин, Донбас перетворився на суцільні руїни – втрачено (в багатьох випадках безповоротно) інфраструктуру, економічний і людський потенціал. Кардинальних змін неминуче зазнає система розселення і розміщення економічних об'єктів, зміняться чисельність і склад населення, копіткою працею доведеться відновлювати природні ресурси.

Але разом з тим, руйнування об'єктів виробничої і соціальної інфраструктури відкриває нові можливості відродження не морально і фізично застарілої економіки, а розбудови сучасної модерної і ефективної економічної системи, відновлення не абсолютно не відповідних сучасним вимогам доріг і комунікацій, житла, системи освітніх, медичних і соціальних закладів, а формування простору, придатного для забезпечення сталого людського розвитку в трактуванні ХХІ сторіччя.

Відновлення постраждалих від конфлікту територій за відносно короткий час, незважаючи на всю свою складність і колосальну ресурсомісткість, є не тільки реальним завданням, а й вкрай необхідним для сучасного суспільства. Україна має достатній потенціал для того, щоб при активній підтримці міжнародної спільноти максимально швидко відновити свої території. Це дозволить повернути деокуповані райони до політико-економічного простору країни, а їх економічне відродження відіграє виключно позитивну роль в підвищенні добробуту всіх громадян регіону, а також у загальному соціально-економічному розвитку країни.

У даній роботі доповнено систему принципів, за якими має формуватися державна політика відновлення та реінтеграції деокупованих і постраждалих від конфлікту територій, але залишається потреба конкретизації заходів щодо її реалізації, що задає проблематику для подальших досліджень.

Серед питань, що потребують подальшого дослідження, слід також зазначити фінансування стратегій відновлення на основі акумуляції коштів міжнародних інституцій, бюджетного фінансування.

Для того щоб відновити й підвищити рівень соціально-економічного розвитку регіону, необхідно постійно вдосконалювати групу факторів, що впливають на цей розвиток. Таким чином, на регіональне відновлення і розвиток впливає той чи інший набір факторів.

Так чи інакше, швидко чи довго, з колосальним напруженням усіх потужностей Україна відновить цей багатостраждальний регіон, і новий Донбас знову стане флагманом національної економіки, регіоном, в якому житимуть національно свідомі, патріотично орієнтовані, освічені і кваліфіковані люди.

Author details (in Russian)

ВЛИЯНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННЫХ И НОРМАТИВНО-ПРАВОВЫХ ФАКТОРОВ НА ПРОЦЕСС ВОССТАНОВЛЕНИЯ ДОНЕЦКОЙ ОБЛАСТИ

Елена Долгалева*, Марина Ещенко**

**Донбасская национальная академия строительства и архитектуры
ул. Героев Небесной Сотни (Лазо), 14, г. Краматорск, Донецкая область, Украина, 84333
д-р. гос. упр., профессор, заведующий кафедрой менеджмента*

***Донбасская национальная академия строительства и архитектуры
ул. Героев Небесной Сотни (Лазо), 14, г. Краматорск, Донецкая область, Украина, 84333
e-mail: marinsv@ukr.net
канд. пед. наук, старший преподаватель кафедры менеджмента*

Аннотация. В статье рассмотрено организационные и нормативно-правовые факторы. Определено их влияние на процесс восстановления Донецкой области. Указаны пути восстановления и система принципов восстановления региона.

Ключевые слова: восстановление, государство, государственное управление, нормативно-правовая база, организационные факторы, система принципов.

Author details (in English)

INFLUENCE OF ORGANIZATIONAL AND NORMATIVE-LEGAL FACTORS ON THE PROCESS OF RESTORATION OF THE DONETSK REGION

Olena Dolgaleva*, Maryna Yeshchenko**

**Donbas National Academy of Civil Engineering and Architecture
72, Heroiv Nebesnoii Sotni str., Kramatorsk, Donetsk region, Ukraine, 84313
Doctor of Sciences in Public Administration, Full Professor, Head of Department of Management*

***Donbas National Academy of Civil Engineering and Architecture,
72, Heroiv Nebesnoii Sotni str., Kramatorsk, Donetsk region, Ukraine, 84313
e-mail: marinsv@ukr.net
Candidate of pedagogical sciences, Senior Lecturer at the Department of Management*

Abstract. The article deals with organizational and normative-legal factors. Their influence on the reconstruction process of the Donetsk region is determined. The ways of restoration and the system of principles of restoration of the region are outlined.

Key words: recovery, state, public administration, legal and regulatory framework, organizational factors, system of principles.

Appendix A. Supplementary material

Supplementary data associated with this article can be found, in the online version, at <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2019/19dovvdo.pdf>

Funding

The authors received no direct funding for this research.

Citation information

Dolgaleva, O. & Yeshchenko, M. (2019) Vplyv orhanizatsiinykh ta normatyvno-pravovykh chynnykiv na protses vidnovlennia Donetskoi oblasti [Influence of organizational and normative-legal factors on the process of restoration of the Donetsk region]. *Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava* [Socio-Economic Problems and the State] (electronic journal), Vol. 20, no. 1, pp. 33-45. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2019/19dovvdo.pdf>

Використана література:

1. Андрушків Б. Динаміка соціально-економічного розвитку України. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2015. Вип. 2 (13). С. 120-130. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15abmeru.pdf> (дата звернення 24.01.2019).

2. Беззубко Л. В. Розробка стратегії відновлення Донбасу як складник державної політики України. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2017. № 1 (17). С. 1–10.
3. Бортник Р. Реінтеграція Донбасу: міжнародний досвід і моделі для України. URL: <http://longread.restoring-donbass.com/reintegratsiya-donbassa> (дата звернення 24.10.2018).
4. Васіна А. Взаємозалежність структурних і конкурентних характеристик національної економіки. *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2015. Вип. 2 (13). С. 149-160. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15vayhne.pdf> (дата звернення 24.01.2019).
5. Відродження Донбасу: оцінка соціально - економічних втрат і пріоритетні напрями державної політики: доповідь НАН України. Київ, 2015. 167с. URL: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2015/10.pdf> (дата звернення 26.10.2018).
6. Гусейнов Г. Опыт разрешения этносепаратистских противостояний в Европе и его возможное применение в урегулировании армяно-азербайджанского Нагорно-Карабахского конфликта. *Кавказ и Глобализация*. 2007. № 1 (5). С. 6–15.
7. Колтунович А. Восстановление Донбасса: проблемы и приоритеты развития. URL: <http://vybor.ua/article/economika/vosstanovlenie-donbassa-problemy-i-prioritety-razvitiya.html> (дата звернення 01.11.2018).
8. Колтунович А. Реінтеграція Донбасу. URL: <http://vybor.ua/article/economika/reintegratsiya-donbassa.html>
9. Концепція Державної цільової програми відновлення та розбудови миру в східних регіонах України : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2016 р. № 892–р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/892-2016-%D1%80> (дата звернення 03.11.2018).
10. Коротич О. Б. Класифікація та зміст механізмів управління державою. *Актуальні проблеми державного управління* : зб. наук. пр. ОРІДУ НАДУ. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2006. Вип. 2 (26). С. 122–128.
11. Минаев Ю. Н. Анализ факторов, влияющих на уровень социально-экономического развития региона. *Вестник ТГУ*. Вып. №1 (69), 2008. С. 333-338.
12. Музаффарли Н., Исмаилов Э. К вопросу о восстановлении постконфликтных территорий. *Кавказ и Глобализация*. 2009. № 3 (2-3). С. 7–28.
13. План заходів з організації відновлення пошкоджених (зруйнованих) об'єктів соціальної і транспортної інфраструктури, житлового фонду та систем забезпечення життєдіяльності на території Донецької та Луганської областей : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 1002-р URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1002-2014-%D1%80> (дата звернення 04.11.2018).
14. Попова Г. Ю. Проблеми відновлення економіки Донбасу в контексті модернізації локальних ринків. *Економічний вісник Донбасу*. 2017. № 3(49). С. 25 – 30.
15. Стратегія розвитку Донецької області на період до 2020 року. URL: <https://dn.gov.ua/wp-content/uploads/498-vid-21.06.2016-Nova-Strategiya.pdf> (дата звернення 05.11.2018).
16. Тертичка В. В. Державна політика: аналіз та здійснення в Україні: монографія. Київ: Вид-во С. Павличко "Основи", 2002. 751 с.
17. Тука Г. Б. Начинать реинтеграцию Донбасса нужно уже сейчас. URL: http://sensor.net.ua/news/389684/nachinat_reintegratsiyu_donbassa_nujno_uje_seyic_has_tuka (дата звернення 06.11.2018).
18. Україна. Оцінка відновлення та розбудови миру. Аналіз впливу кризи та потреб на Східній Україні. Т. 1. Зведений звіт. URL: www.un.org.ua/images/RPA_V1_Ukr.pdf (дата звернення 08.11.2018).

References

1. Andrushkiv, B. (2015) Dynamika socialjno-ekonomichnogho rozvytku Ukrainy. [Dynamics of social and economic development of Ukraine]. *Socio-economic problems and the state*. 2015. vol. 2 (13). pp. 120-130. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15abmeru.pdf> (accessed 24.01.2019).
2. Bezzubko, L. V. (2017) Rozrobka strateghiji vidnovlennja Donbasu jak skladnyk derzhavnoji polityky Ukrainy. [Development of the Donbas Restoration Strategy as a Component of the State Policy of Ukraine]. *Public Administration: Theory and Practice*. vol. 1 (17). pp. 1-10.
3. Bortnyk, R. Reintegracyja Donbassa: mezhdunarodnyj opyt i modeli dlja Ukrainy. [Donbass Reintegration: International Experience and Models for Ukraine]. Available at: <http://longread.restoring-donbass.com/reintegratsiya-donbassa> (accessed 24.10.2018).
4. Vasina, A. Vzajemozalezhnistj strukturnykh i konkurentnykh kharakterystyk nacionaljnoji ekonomiky. [Interdependence of structural and competitive characteristics of the national economy]. *Socio-economic problems and the state*. 2015. vol. 2 (13). pp. 120-130. Available at: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2015/15vayhne.pdf> (accessed 20.01.2019).
5. Vidrozhennja Donbasu: ocinka socialjno - ekonomichnykh vtrat i priorityetni naprjamy derzhavnoji polityky: dopovidj NAN Ukrainy. [Donbass Revival: Assessment of Socio-Economic Losses and Priority Areas of State Policy: a report by the National Academy of Sciences of Ukraine]. Kyjiv, 2015. 167 p. Available at: <http://ief.org.ua/wp-content/uploads/2015/10.pdf> (accessed 26.10.2018).
6. Ghusejnov, Gh. (2007) Opyt razreshenyja etnoseparatystykykh protyvostojanyj v Evrope y egho vozmozhnoe prymerenye v ureghulyrovanyy armjano-azerbajdzhanskogho Naghorno-Karabakhskogho konflykta. [The experience of resolving ethno-separatist confrontations in Europe and its possible application in the settlement of the Armenian-Azerbaijani Nagorno-Karabakh conflict]. *Caucasus and Globalization*. vol. № 1 (5). pp. 6–15.
7. Koltunovich, A. (2018) Vosstanovlenie Donbassa: problemy i priorityty razvitiya. [Restoration of Donbass: problems and development priorities]. Available at: <http://vybor.ua/article/economika/vosstanovlenie-donbassa-problemy-i-priorityty-razvitiya.html> (accessed 01.11.2018).
8. Koltunovich, A. (2018) Reintegratsiya Donbassa. [Reintegration of Donbass]. Available at: <http://vybor.ua/article/economika/reintegratsiya-donbassa.html> (accessed 01.11.2018).
9. Kontseptsiya Derzhavnoji tsilovoi programy vidnovlennja ta rozbudovy myru v skhidnykh regionakh Ukrainy : Rozporyadzhennja Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 31 serpnja 2016 r. № 892–r. [The Concept of the State Target Program for the Restoration and Development of Peace in the Eastern Regions of Ukraine: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. Available at: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/892-2016-%D1%80> (accessed.11.2018).
10. Korotich, O. B. (2006) Klasifikatsiya ta zmist mekhanizmiv upravlinnja derzhavoyu. [Classification and content of state management mechanisms]. *Actual problems of public administration*. vol. 2 (26). pp. 122–128.
11. Minaev, Yu. N. (2008) Analiz faktorov, vliayushchikh na uroven sotsialno-ekonomicheskogo razvitiya regiona [Analysis of factors influencing the level of socio-economic development of the region]. *Bulletin of TSU*. vol. №1 (69). pp. 333-338.

12. Muzaffarli, N., Ismailov, E. (2009) K voprosu o vosstanovlenii postkonfliktnykh territoriy [On the issue of restoring post-conflict territories]. *Caucasus and Globalization*. vol. № 3 (2-3). pp. 7–28.
13. Plan zakhodiv z organizatsiii vidnovlennya poshkodzhenykh (zrujnovanykh) ob'ektiv sotsialnoii i transportnoii infrastruktury, zhytlovogo fondu ta system zabezpechennya zhittediyalnosti na terytorii Donetskoii ta Luganskoii oblastej: Rozporyadzhennya Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16 zhovtnya 2014 r. № 1002-rl. [Plan of measures for the organization of restoration of damaged (destroyed) objects of social and transport infrastructure, housing stock and life support systems on the territory of Donetsk and Luhansk oblasts: Order of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated October 16, 2014, No. 1002-p]. Available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1002-2014-%D1%80> (accessed 04.11.2018).
14. Popova, G. Yu. (2017) Problemy vidnovlennya ekonomiky Donbasu v konteksti modernizatsiji lokalnykh rynkiv. [Problems of restoring the Donbas economy in the context of modernization of local markets]. *Economic Bulletin Donbass*. vol. № 3(49). pp. 25 – 30.
15. Strategiya rozvytku Donetskoji oblasti na period do 2020 roku. [Donetsk Region Development Strategy for the Period till 2020]. Available at: <https://dn.gov.ua/wp-content/uploads/498-vid-21.06.2016-Nova-Strategiya.pdf> (accessed 05.11.2018).
16. Tertichka, V. V. (2002) Derzhavna polityka: analiz ta zdiysnennya v Ukraini : monografiya. Kyiv: Vid-vo S. Pavlichko "Osnovi". [State Policy: Analysis and Implementation in Ukraine]. 751 p.
17. Tuka, G. B. Nachinat reintegratsiyu Donbassa nuzhno uzhe seychas. [It is necessary to begin reintegration of Donbass already now]. Available at: http://censor.net.ua/news/389684/nachinat_reintegratsiyu_donbassa_nujno_uje_seyic_has_tuka (accessed 06.11.2018).
18. Ukraine. Otsinka vidnovlennya ta rozbudovi miru. Analiz vplivu krizi ta potreb na Skhidniy Ukraini. T. 1. Zvedeniy zvit. [Ukraine. Assessment of the restoration and development of peace. Analysis of the impact of the crisis and needs in Eastern Ukraine. Summary report]. Available at: www.un.org.ua/images/RPA_V1_Ukr.pdf (accessed 08.11.2018).

© 2019 Socio-Economic Problems and the State. All rights reserved.
 This open access article is distributed under a Creative Commons Attribution (CC-BY) 4.0 license.
 You are free to:
 Share — copy and redistribute the material in any medium or format Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially.
 The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.
 Under the following terms:
 Attribution — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made.
 You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.
 No additional restrictions
 You may not apply legal terms or technological measures that legally restrict others from doing anything the license permits.

Socio-Economic Problems and the State (ISSN: 2223-3822) is published by Academy of Social Management (ASM) and Ternopil Ivan Pul'uj National Technical University (TNTU), Ukraine, Europe.

Publishing with SEPS ensures:

- Immediate, universal access to your article on publication
- High visibility and discoverability via the SEPS website
- Rapid publication
- Guaranteed legacy preservation of your article
- Discounts and waivers for authors in developing regions

Submit your manuscript to a SEPS journal at <http://sepd.tntu.edu.ua>

